

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ενότητα 1: Νεοκλασικισμός, Ρομαντισμός: Ζωγραφική

Ιάκωβος Ποταμιάνος
Τμήμα Θεάτρου

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Συγγράμματα

1. Κριτική και ευαισθησία, Πέτρος Μαρτινίδης
2. Το χρονικό της τέχνης, Gombrich Ernst Hans
3. Η τέχνη του 20ού αιώνα, Χαραλαμπίδης Άλκης

Η Ελευθερία Διαφωτίζοντας τον Κόσμο

Frederic Bartholdi και Gustave Eiffel, Η Ελευθερία Διαφωτίζοντας τον Κόσμο, 1886, 46 m.
Διακήρυξη της ελευθερίας, 4 Ιουλίου 1776, Νήσος της Ελευθερίας, Νέα Υόρκη.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Η Νύφη στο Χωριό

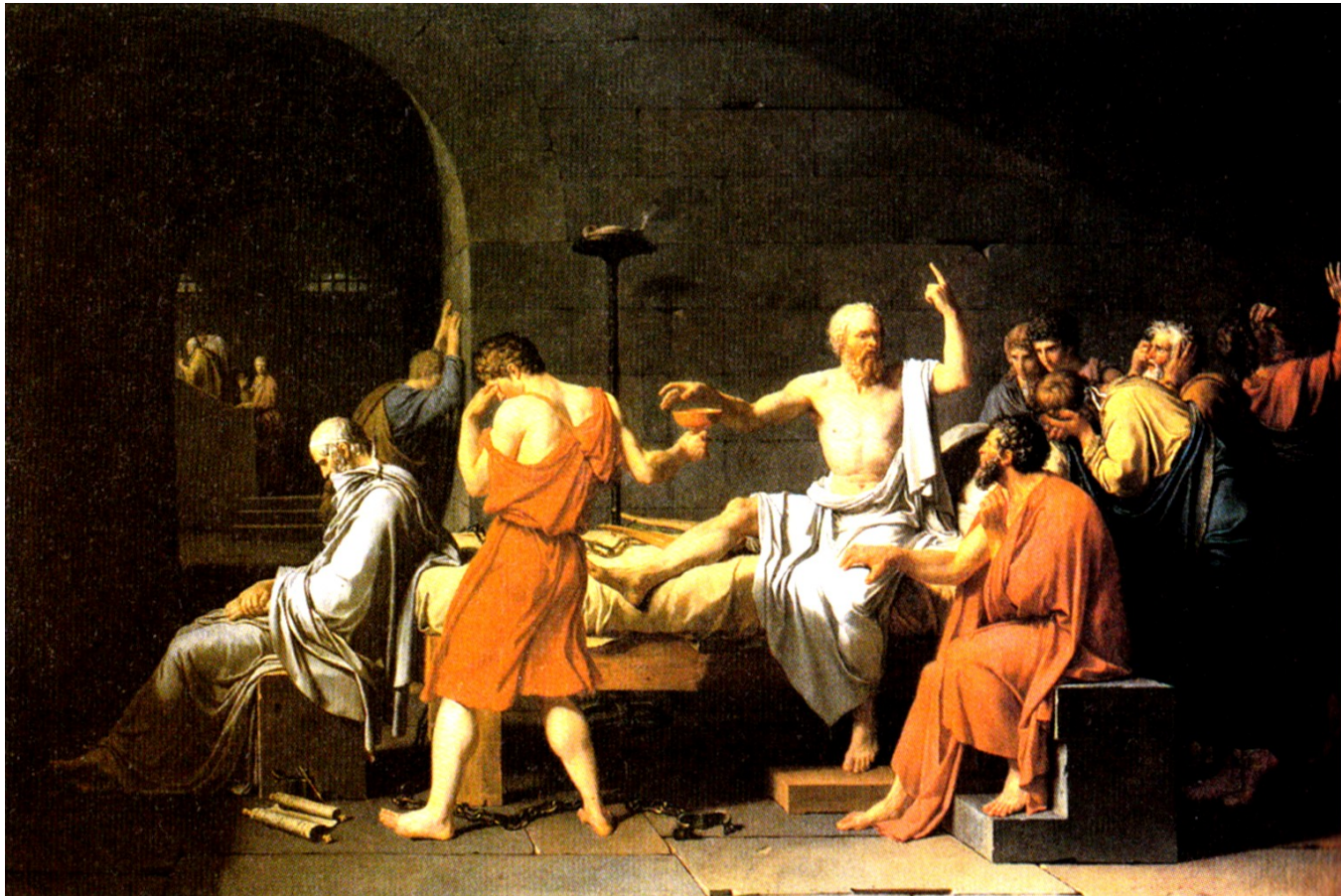

857J. Jean Baptiste Greuze, Η Νύφη στο Χωριό, 1761, Ελαιογραφία, Λούβρο, Παρίσι.

Η Νύφη στο Χωριό (λεπτομέρεια)

Ο Θάνατος του Σωκράτη

859J. Jacques-Louis David. Ο Θάνατος του Σωκράτη, 1787, Ελαιογραφία, MOMA, Νέα Υόρκη.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Η Δολοφονία του Μαρά

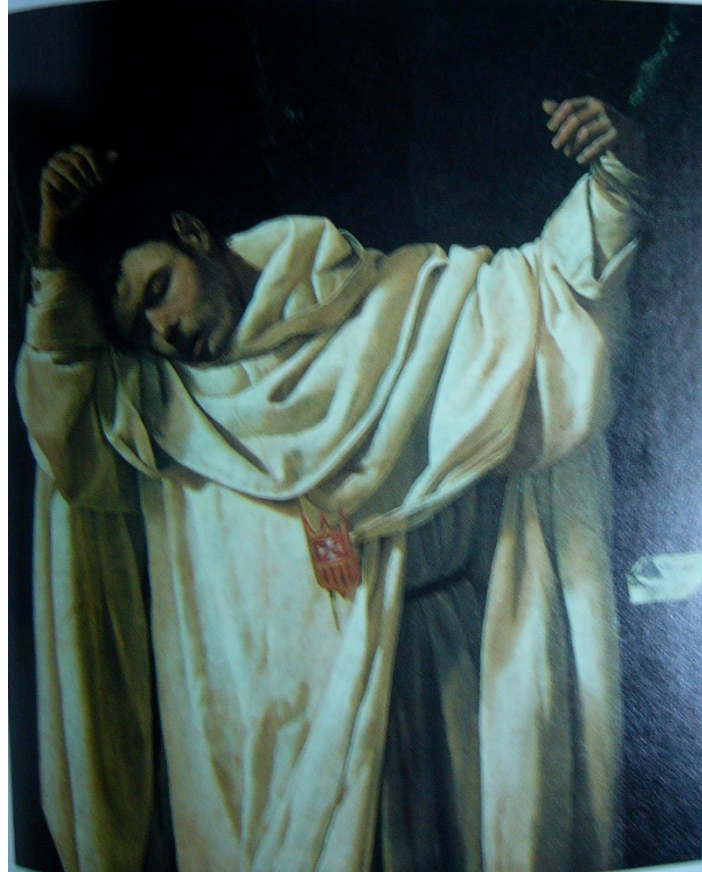
316G. 859J. Jacques-Louis David, Η Δολοφονία του Μαρά, 1793

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Άγιος Σεραπίων

775J. Francisco de Zurbarán. Άγιος Σεραπίων, 1628, Wadsworth Atheneum

Ο Θάνατος του Στρατηγού Wolfe

860J. Benjamin West, Ο Θάνατος του Στρατηγού Wolfe, 1770,
Ελαιογραφία, 151X214 εκ. Εθνική Πινακοθήκη Καναδά, Οτάβα

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Ο Watson και ο Καρχαρίας

861J. John Singleton Copley, Ο Watson και ο Καρχαρίας, 1778, Ελαιογραφία, Μουσείο καλών Τεχνών Βοστώνης

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ο Κάρολος Α΄ απαιτεί την παράδοση 5 βουλευτών της Βουλής των κοινοτήτων

315G. John Singleton Copley, Ο Κάρολος Α΄ απαιτεί την παράδοση 5 βουλευτών της Βουλής των κοινοτήτων (1641), 1785.

Η Καλλιτέχνις Σχεδιάζοντας Αφουγκραζόμενη την Έμπνευση της Ποίησης

862J. Angelica Kauffmann,
Η Καλλιτέχνις Σχεδιάζοντας Αφουγκραζόμενη την Έμπνευση της Ποίησης 1782,
Ελαιογραφία, Κυκλική 61 εκ., Κληροδότημα Iveagh, Kenwood, Λονδίνο (English Heritage)

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

ANGELICA KAUFFMANN (1741-1807)

Γεννημένη στην Ελβετία.

Από τους βασικούς Νεοκλασικιστές στην Αγγλία.

Ιδρυτικό μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας της Ρώμης.

15 χρόνια στο Λονδίνο στην ομάδα που περιελάμβανε τον Reynolds και τον West.

Τους γνώρισε στον κύκλο του Winckelmann στην Ρώμη (σ. 646).

Από το αρχαιοπρεπές (μαθήτρια του Mengs) ανέπτυξε ένα ντελικάτο στυλ που ταίριαζε στα εσωτερικά του Robert Adams.

Τα πιο φιλόδοξα έργα της είναι αφηγηματικά.

Ο Henry Fuseli είπε ότι «Οι ηρωίδες της είναι η ίδια».

862. Η Καλλιτέχνις Σχεδιάζοντας Αφουγκραζόμενη την Έμπνευση της Ποίησης, 1782.

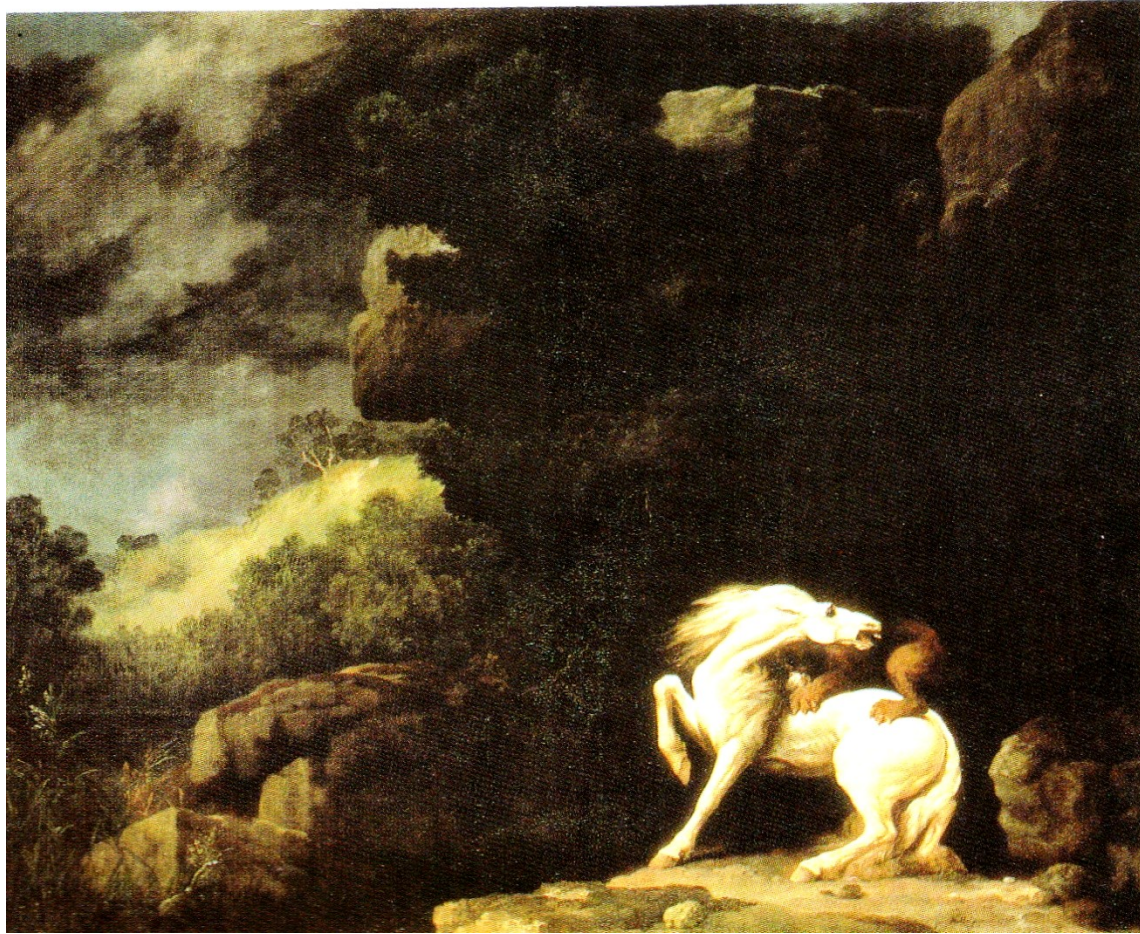
Συνδυάζει και τις δυο πλευρές της τέχνης της.

Αλληγορική «φιλία». Δυο γυναικείες φιγούρες δημοφιλείς στην ρομαντική εποχή (εικ. 911). Ο αγώνας των γυναικών να κερδίσουν αναγνώριση στις τέχνες.

Η καλλιτέχνις έχει πάρει τον χαρακτήρα της σχεδιάστριας ταυτίζοντας εαυτόν με την μούσα.

Λέων επιτιθέμενος σε Άλογο

863J. George Stubbs, Λέων επιτιθέμενος σε Άλογο, 1770, Ελαιογραφία, 102Χ128 εκ. Πινακοθήκη Πανεπιστημίου Yale, New Haven, Connecticut, ΗΠΑ.

Μια Νέα Μέθοδος για Υποβοήθηση της Επινόησης κατά την Σχεδίαση Πρωτότυπων Συνθέσεων Τοπίου

864J. Alexander Cozens, από το “Μια Νέα Μέθοδος για Υποβοήθηση της Επινόησης κατά την Σχεδίαση Πρωτότυπων Συνθέσεων Τοπίου”, 1784-86. Ακουατίνα (Χαρακτική σε χάλκινη επιφάνεια με χρήση νιτρικού οξέως) MOMA, Νέα Υόρκη, Συλλογή Rogers.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ακουατίνα

Τεχνική που συνιστάται από τον Alexander Cozens (Εικ.864) και τον Leonardo da Vinci.

Alexander Cozens (1717-1786), «Μια νέα μέθοδος που βοηθά την επινόηση στην σχεδίαση πρωτότυπων συνθέσεων τοπίων», 1786.

Έλεγε ότι ο Leonardo da Vinci παρατήρησε ότι ο καλλιτέχνης μπορεί να διεγείρει την φαντασία του προσπαθώντας να βρει αναγνωρίσιμα σχήματα σε κηλίδες στους παλιούς τοίχους. Θα μπορούσε κανείς να δημιουργήσει κανείς σκόπιμα παρόμοια τυχαία εφέ για τέτοια χρήση.

Τσαλακώνω ένα κομμάτι χαρτί, καθώς σκέφτομαι γενικά περί τοπίου, το στυπώνω με μελάνι χρησιμοποιώντας τον ελάχιστο δυνατό συνειδητό έλεγχο. Με αυτό ως αφετηρία μπορεί κανείς να ανακαλύψει αναπαραστατικά στοιχεία στην διαμόρφωση των κηλίδων και μετά να τα εξελίξει σε μια τελειωμένη εικόνα.

Αυτό το τοπίο κηλίδων δεν είναι πλέον έργο της φύσης αλλά έργο τέχνης. John Constable, William Turner.

Το αποτέλεσμα διαθέτει κάποιες ονειρικές ποιότητες που γεννιέται από την φαντασία των Ρομαντικών.

Ρομαντισμός (1/2)

Αυτοί που τον εξάσκησαν θεωρούσαν ότι ήταν μέλη κινήματος.

Κανείς δεν άφησε ορισμό.

Μια κατάσταση του νου παρά συνειδητός στόχος.

Μια σειρά από τάσεις και διαθέσεις που καμία δεν είναι μοναδική στον Ρομαντισμό. Αλλά ο συνδυασμός.

Ο Διαφωτισμός απελευθέρωσε όχι μόνο τον λόγο αλλά και το αντίθετο, ένα νέο κύμα συναισθηματισμού που κράτησε για μισό αιώνα και έγινε γνωστό ως Ρομαντισμός.

Η λέξη προέρχεται από την μόδα του τέλους του 18ου αι. Για μεσαιωνικές ιστορίες περιπετειών (θρύλοι του Βασιλιά Αρθούρου και του Άγιου Δισκοπότηρου) που αποκαλούνταν «ρομάντσα» ή «ρομαντικές ιστορίες» γιατί ήταν γραμμένες σε μια Ρομαντική γλώσσα αντί Λατινικά.

Ενδιαφέρον για το παραμελημένο «Gothick» παρελθόν - γενικότερη τάση.

Άπωση για την καθεστηκυία κοινωνική τάξη και θρησκεία - ενάντια σε καθεστηκυίες αξίες κάθε είδους προσπαθούν να ιδρύσουν μια νέα τάξη βάσει της πίστης στις δυνάμεις του λόγου ή να ανακουφιστούν αφηνόμενοι σε συγκινησιακές εμπειρίες. Κοινός παρονομαστής «η επιστροφή στη Φύση».

Οι ορθολογιστές - φύση= απόλυτη πηγή του λόγου.

Οι ρομαντικοί - φύση= χωρίς όρια, άγρια και διαρκώς μεταβαλλόμενη - το κακό θα εξαφανιζόταν αν οι άνθρωποι συμπεριφέρονταν «φυσικά», αφήνοντας τα ένστικτά τους ελεύθερα. Στο όνομα της φύσης υποστήριζαν την ελευθερία, την δύναμη, τον έρωτα, τη βία, τους Έλληνες, τον Μεσαίωνα.

και ότι άλλο διεγείρει και εξάπτει την φαντασία και λάτρευαν το συναίσθημα σαν σκοπό καθεαυτό. Αυτή η τάση κινητοποίησε τις ευγενέστερες και τις χειρότερες δράσεις της εποχής μας. Στην πιο ακραία μορφή μπορούσε να εκφραστεί μόνο με άμεση δράση αντί έργα τέχνης. Ο καλλιτέχνης δεν μπορεί να είναι ολόψυχα ρομαντικός γιατί ένα έργο τέχνης απαιτεί αποστασιοποίηση, αυτοσυνειδησία και πειθαρχία.

William Wordsworth - ρομαντικός ποιητής λέει 1798 «η ποίηση είναι συναίσθημα που έρχεται στη θύμηση σε ώρα γαλήνης» - έχει εφαρμογή στις καλές τέχνες.

Ρομαντισμός (2/2)

Για να δώσουν στην φευγαλέα εμπειρία μόνιμη μορφή χρειάζονται ένα στυλ. Αφού επαναστατούν έναντι της παλιάς τάξης, δεν μπορεί να υιοθετήσουν το στυλ της. Πρέπει να έλθει από κάποια φάση του παρελθόντος προς την οποία αισθάνονται «επιλεκτικά συνδεόμενοι». Ρομαντισμός - ευνοεί αναβιώσεις όχι κάποιου συγκεκριμένου στυλ αλλά απεριόριστων. Εκ νέου ανακάλυψη και χρήση μορφών παραμελημένων ή περιφρονημένων γίνεται αρχή καθαυτή. Οι αναβιώσεις γίνονται το στυλ του Ρομαντισμού - σε ένα βαθμό στη λογοτεχνία και στη μουσική. Έτσι, αν ειδωθεί ο Νεοκλασικισμός, γίνεται η πρώτη φάση του Ρομαντισμού. Αναβίωση που συνεχίστηκε σε όλο το 19ο αιώνα, αν και έφτασε να αντιπροσωπεύει το συντηρητικό γούστο. Ίσως μπορούμε να τα δούμε σαν δυο πλευρές του ίδιου μοντέρνου νομίσματος. Η διάκριση οφείλεται γιατί μέχρι το 1800 ο Νεοκλασικισμός μοιάζει μεγαλύτερος από τις άλλες αναβιώσεις αλλά και γιατί ο Διαφωτισμός αφιερώνεται στην ελευθερία παρά στον ατομικισμό που εκφράζει ο Ρομαντικός ήρωας.

Ζωγραφική

Η τέχνη του τίθεται στην υπηρεσία της αναδυόμενης επαγγελματικής και εμπορικής τάξης παρά την επιθυμία για ελευθερία και ατομική δημιουργικότητα. Αντικαθιστά τις κρατικές αναθέσεις και την αριστοκρατική χορηγία. Εκφράζεται κυρίως μέσω ζωγραφικής λόγω μικρού κόστους και ανεξαρτησίας από την αποδοχή του κοινού. Μπορεί ευκολότερα να εκφράσει τα μοτίβα και τις ιδέες της λογοτεχνίας. Η λογοτεχνία κάθε εποχής γίνεται η πιο σπουδαία πηγή έμπνευσης - νέο φάσμα θεμάτων, συναισθημάτων και τάσεων. Ρομαντικοί ποιητές βλέπουν τη φύση με το μάτι του ζωγράφου με ενδιαφέρον για την κριτική της τέχνης και την θεωρία. Μερικοί όπως ο Johann Wolfgang von Goethe και ο Victor Hugo ήταν καλοί σχεδιαστές, ο William Blake μορφοποίησε οράματα και στη ζωγραφική και στη λογοτεχνία.

Ισπανία

Francisco Goya (1746-1828)

Σύγχρονος του David-ιδιοφυΐα.

Φτάνει στη Μαδρίτη το 1766 - βρίσκει τους Mengs και Tiepolo- επιρροή από Rococo - δεν επηρεάζεται από Νεοκλασικισμό, όταν μετά 5 χρόνια πάει στη Ρώμη.

Επηρεάζεται από τον Διαφωτισμό και αποκτά ιδέες περί ελευθερίας - κάνει πολλά χαρακτηριστικά σε σειρές - γελοιοποιεί την ανθρώπινη ανοησία - Hogarth- παροιμίες - δεισιδαιμονίες - αλλά δύσκολο να αναλυθούν.

Σειρά Los Caprichos 877 «Η Φαντασία αν εγκαταλειφθεί από τον Λόγο γεννά απίστευτα τέρατα, αν ενωθεί με αυτόν γίνεται η μητέρα όλων των τεχνών» Aquatint - λιώνει σκόνη ρετσίνοιου σε πιάτο, αφήνει μια διάταξη από κομματάκια που εμβαπτίζονται στο οξύ. Αποτέλεσμα ομοιογενής μέσος τόνος σαν υδατογραφίας. Η άλλη μέθοδος είναι η mezzotint σε πορτραίτα και άλλα engravings- κυλινδρικός rocker καλυμμένος με μικρά δόντια για χτύπημα της επιφάνειας - βελούδινα γκρι και πλούσια μαύρα. Εναντίον του βασιλιά που με άλλους μονάρχες τάχθηκαν εναντίον της Γαλλικής Δημοκρατίας - έγινε ζωγράφος του βασιλιά 1799.

Μελετά El Greco, Velazquez.

Δεν απαρνείται την παλιά μαστοριά για την κλασική μεγαλοπρέπεια.

Ο Τιέπολο αυλικός ζωγράφος Μαδρίτης.

317 - Ματιά προς τον δρόμο – παρακολούθηση Hogarth.

Υφάσματα - Ticiano, Velazquez

318-319 Χωρίς οίκτο για μεγάλους - ματαιοδοξία, ασκήμα, απληστία, κενότητα.

Ανεξαρτησία από συμβάσεις παρελθόντος.

Χαρακτικά - νέα τεχνική - Aquatinta (Χαρακτική σε χάλκινη επιφάνεια με χρήση νιτρικού οξέως) επιτρέπει όχι μόνο γραμμές οξυγραφίας αλλά και φωτοσκιάσεις.

Μη γνωστά θέματα (βιβλικά, ιστορικά, ηθογραφικά)

φανταστικά θέματα - μάγισες, μυστηριώδη φαντάσματα- καταγγελία ανοησίας, αντίδρασης, βίας, καταπίεσης

320 Γίγαντας στην άκρη του κόσμου- Φεγγαρόλουστο τοπίο - κλίμακα

απομάκρυνση από παράδοση - ελεύθερος να εκφράσει προσωπικά οράματα - όπως ο ποιητής.

877. Τρομακτικό χαρακτηριστικό.

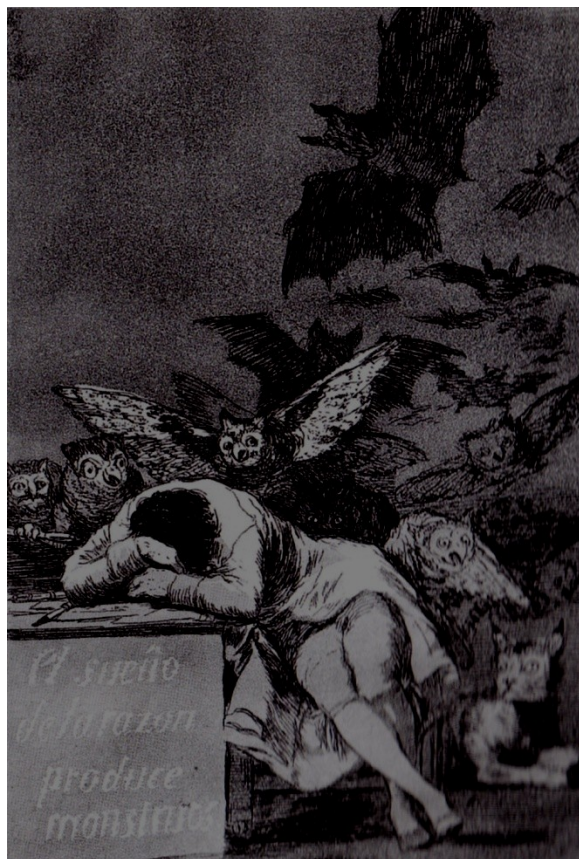
878. Μεγαλύτερο έργο-πορτραίτο - φως από το πλάι - απαλές διαβαθμίσεις σαν του Rembrandt - απηχεί τις Κυρίες της Τιμής του Velazquez - σπινθηροβόλος πινελιά Νεο Μπαρόκ Ρομαντισμός ρίχνει τις μάσκες.- εσωτερικός εαυτός παρουσιάζεται με ειλικρίνεια - στομφώδες-γκροτέσκο.

1808 - Ναπολέων καταλαμβάνει την Ισπανία - ελπίδα για αναμόρφωση συστήματος - βάρβαρη συμπεριφορά Γάλλων δημιουργεί αντίσταση.

879 Η Τρίτη Μαΐου, 1808. Έντονο χρώμα, φαρδιά ροϊκή πινελιά, Νεο Μπαρόκ. Συγκινησιακή έντασηθηρησκευτικής τέχνης - Ελευθερία αντί Βασίλειο των Ουρανώνπολιτική τυραννία αντί οι σύμμαχοι του Σατανά. Αυτόματα χωρίς πρόσωπα χωρίς ευαισθησία στην απελπισία και στην αντίσταση - σύμβολο και μετέπειτα εποχής. - Μετά την ήττα του Ναπολέοντα και την αποκατάσταση της μοναρχίας αποσύρεται σε εκούσια εξορία 1924. Delacroix - Ιδεώδες στυλ συνδυασμός Michelangelo - Goya.

Ο Ύπνος του Λόγου Γεννά Τέρατα

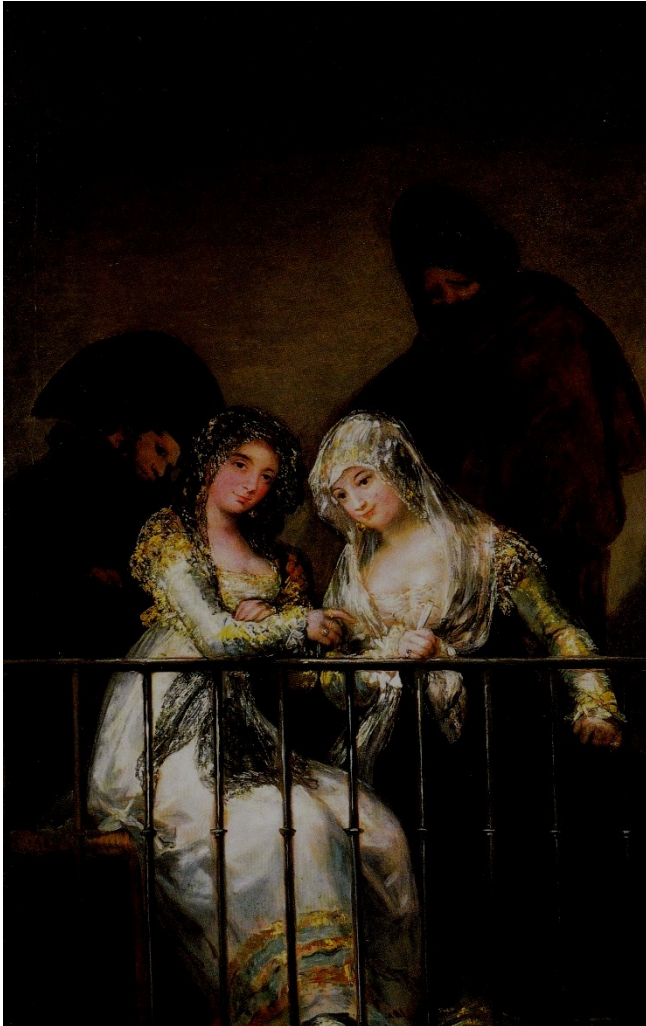

877J. Francisco Goya,
Ο Ύπνος του Λόγου Γεννά Τέρατα, 1798.
Etching και Aquatint, 22X15 εκ.
ΜΟΜΑ, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Σύμπλεγμα σε Μπαλκόνι

317J. Francisco Goya,
Σύμπλεγμα σε Μπαλκόνι, 1810-5.
Etching και Aquatint, 195X126 εκ.
ΜΟΜΑ, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ

Η Πορεία του ακόλαστου, ο ακόλαστος στο Μπέντλαμ

303J. William Hogarth, Η Πορεία του ακόλαστου, ο ακόλαστος στο Μπέντλαμ (φρενοκομείο, 1735).

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ο Βασιλιάς Φερδινάνδος Ζ΄ της Ισπανίας

318J. Francisco Goya, Ο Βασιλιάς Φερδινάνδος Ζ΄ της Ισπανίας, 1814.

Ο Βασιλιάς Φερδινάνδος Ζ΄ της Ισπανίας

319G. Λεπτομέρεια

Η Οικογένεια του Κάρολου IV

878J. Francisco Goya, Η Οικογένεια του Κάρολου IV, 1800
2,8X3,4 μ. Μουσείο του Prado, Μαδρίτη

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Η Τρίτη Μαΐου 1814-15

879J. Francisco Goya, Η Τρίτη Μαΐου 1814-15 2,7Χ4 μ.
Μουσείο του Prado, Μαδρίτη

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ο Γίγαντας

320. Francisco Goya, Ο Γίγαντας, 1818

Dido building Carthage

JMW Turner, Dido building Carthage, or The Rise of the Carthaginian Empire, 1815

Study of Tree Trunks

Study of Tree Trunks
John Constable, 1776 - 1837

Τοπίο στα Βουνά της Σιλεσίας

Caspar David Friedrich, Τοπίο στα Βουνά της Σιλεσίας, 1815-1820

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ο Νέος Ρόλος των Επισήμων Εκθέσεων. Ο Κάρολος Ι΄ της Γαλλίας απονέμει Παράσημα στο Σαλόν του Παρισιού

Francois Joseph Heim, Ο Νέος Ρόλος των Επισήμων Εκθέσεων. Ο Κάρολος Ι΄ της Γαλλίας απονέμει Παράσημα στο Σαλόν του Παρισιού, 1825-7

Γαλλία

Anne-Louis Girodet-Trioson (1767-1824)

Μέχρι το 1795 ο Νεοκλασικισμός εξασθενεί. Από το studio του David αναδύεται μια ομάδα πρωτογονιστών που γίνεται ακόμη πιο αυστηρή όπως τα γραμμικά σχέδια σε αγγεία των Ελλήνων και των Ετρούσκων και της πρώιμης Ιταλικής αναγέννησης. Πηγές όχι οι Οράτιος και Οβίδιος αλλά η Βίβλος, ο Όμηρος και ο Ossian (Γαλάτης βάρδος) και η Ρομαντική λογοτεχνία.

Ο πιο ριζοσπαστικός ο Anne- Louis Girodet-Trioson- Απλά σχήματα, ισχυρά περιγράμματα και έντονα φώτα. Σκηνή από το «Ατάλα - Ο Έρωτας δυο Αγρίων στην Έρημο» του Francois Rene de Chateaubriand- από τους πρώτους ρομαντικούς συγγραφείς και υπουργός εξωτερικών Γαλλίας. Συνενώνει κλασικό ειδύλλιο και τάση προς το εξωτικό με θρησκευτικό μοτίβο λόγω της εκ νέου ανάδυσης του Καθολικισμού. Χειρισμός της ενάρκτης γυναίκας σαν ταφή του Χριστού. Παράξενο φως- διάθεση ελεγειακή. Ξεκίνησε μαθητεία κοντά στον οραματιστή αρχιτέκτονα Boullée ο οποίος το συμβούλευσε να επικεντρωθεί στην ζωγραφική.

Antoine-Jean Gros (1771-1835)

Ναπολεόντιες κατακτήσεις και περιπέτειες ωθούν προς τον Ρομαντισμό. Ο David κάνει πορτραίτα του αλλά τον ξεπερνούν οι μαθητές του. Νεο Μπαρόκ για τον ενθουσιασμό της εποχής. Gros αγαπημένος μαθητής του. Ναπολέων 27 ετής στρατηγός οδηγεί τον στρατό στην μάχη της Arcole στην Β. Ιταλία. Κατάκτηση της Λομβαρδίας. Ρομαντικός ενθουσιασμός. Gros συναισθηματική φύση - κλίνει προς χρώμα και δράμα του Μπαρόκ. Δεν καταφέρνει να φθάσει το ύψος του δασκάλου του και αυτοκτονεί.

Theodore Gericault (1791-1824)

Το Νέο-Μπαρόκ ξεκινά στην Γαλλία με τον Gros. Ήρωές του Gericault ο Gros, ο Michelangelo και οι Μπαρόκ μαίτρ. 882 (σε ηλικία 21 ετών) μεγάλη κλίμακα και ενεργητικότητα σαν του Rubens. Η πολιτική δεν έχει την αίσθηση της πίστης αλλά της περιπέτειας και βίαιης δράσης. Προηγούμενα οι έφιπποι στρατιώτες του Leonardo. (Μάχη του Anghiari). Ένα με το άλογο - κατάσταση φρενιτιδας
883 Το πιο φιλόδοξο έργο του. Πολιτικό σκάνδαλο και μοντέρνα τραγωδία. Πλοίο της κυβέρνησης βυθίστηκε στη Δυτική Αφρική. Λίγοι σώζονται. Αντιτίθεται στην μοναρχία μετά τον Ναπολέοντα. Η σχεδία πολύ ρεαλιστική. Πνεύμα ηρωικού δράματος - θέμα - άνθρωπος έναντι των στοιχείων. Διερευνά ακραίες καταστάσεις του ανθρώπου. Ζωγραφίζει τρελούς στο άσυλο του Παρισιού

884 - ευγενής ρομαντικός στόχος - ο τρελός ως συνάνθρωπος - όχι καταραμένος

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Η Ταφή της Άταλα

880J. Anne-Louis Girodet Trioson. Η Ταφή της Άταλα, 1808.
Ελαιογραφία, 167Χ210 εκ. Μουσείο Λούβρου, Παρίσι

Ο Ναπολέων στην Arcole

881J. Antoine-Jean Gros. Ο Ναπολέων στην Arcole, 1796. 75X58 εκ. Μουσείο Λούβρου.

Έφιππος Αξιωματικός της Αυτοκρατορικής Φρουράς

882J. Theodore Gericault,
Έφιππος Αξιωματικός της Αυτοκρατορικής
Φρουράς, 1812.
Ελαιογραφία 2,9X1,9 μ. Μουσείο Λούβρου

Σημειώσεις

24

Τομή στην Παράδοση - Αγγλία Αμερική Γαλλία

1492

Σύγχρονη Εποχή

Ανακάλυψη της Αμερικής

Τέχνη - Εποχή της Αναγέννησης - Καλλιτέχνης ανεβαίνει σε κύρος

Μεταρρύθμιση - αντίθεση σε θρησκευτικές εικόνες - μείωση χρήσης της ζωγραφικής, γλυπτικής

Καλλιτέχνες ακόμη σε συντεχνίες με βοηθούς - παραγγελίες από ιδιώτες

Ο σκοπός της τέχνης σταθερός - μόδες άλλαζαν

αρμονική διάταξη

ταίριασμα χρωμάτων

δραματική έκφραση

Ωραία αντικείμενα - γνωστικές σχολές φιλονικούν για το νόημα του ωραίου - αν αρκετή η μίμηση της φύσης (Caravaggio, Ολλανδοί, Geinsborough)

- ή αν πραγματική ομορφιά εξιδανίκευση της φύσης (Raphael, Carracci, Reni, Reynolds)

Ιδεαλιστές - καλλιτέχνης μελετά φύση- μαθαίνει να σχεδιάζει γυμνό.

Νατουραλιστές - κλασική αρχαιότητα αζεπέραστη ομορφιά.

Τέλος 18ου αιώνα - κοινά σημεία υποχωρούν.

1789

Γαλλική επανάσταση γκρεμίζει παλιότερες προϋποθέσεις

Εποχή του Λόγου. - Συνειδητοποίηση "ύφους" και ρυθμών.

Αρχιτέκτονες - κανόνες του Palladio=σωστό ύφος για κομψά κτίρια.

Αγγλία - γιατί το ύφος του Palladio;

Horace Walpole γιος 1ου πρθυπουργού Αγγλίας - θέλει διαφορετικό -εκκεντρικός - γούστο για παράξενο και ρομαντικό.

Αρχοντικό στο Strawberry Hill - γοτθικός ρυθμός - ρομαντικός πύργος παλιού καιρού-Εικ. 311.

Η Σχεδία της “Μέδουσας”

Theodore Gericault, Η Σχεδία της “Μέδουσας” 1818-19.
Ελαιογραφία, 4,9X7,2 μ.
Μουσείο Λούβρου, Παρίσι.

Ο Τρελός

Theodore Gericault, Ο Τρελός 1821-24.
Ελαιογραφία, 61X51 εκ.
Μουσείο Καλών Τεχνών Ghent

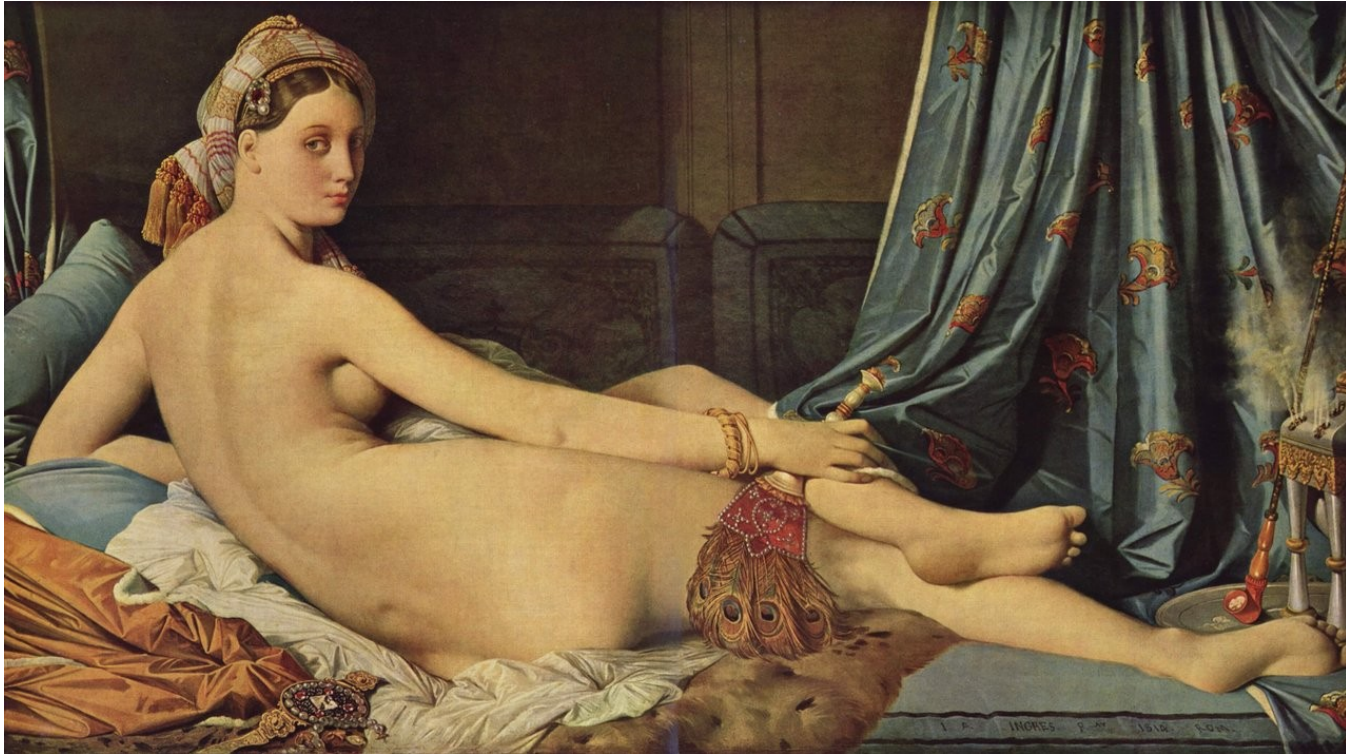
Γαλλία

Jean Auguste Dominique Ingres (1780-1867)

Πολύ νέος για να συμμετέχει στα πάθη της επανάστασης. Μη ενθουσιώδης οπαδός Βοναπάρτη - μαθητής του David. 1806 πάει στην Ιταλία, μένει 18 χρόνια. Δεν συμμετέχει στην δημιουργία του Ρομαντικού κινήματος στη Γαλλία. Ακολουθεί την παράδοση του David. (Πηγές 84, σ. 905). Θεωρείται Νεοκλασικός, αν και μετά το 1800 και ο Νεοκλασικοί θεωρούνται ως μέρος του Ρομαντισμού. Το Νεο-Μπαρόκ (Ρομαντισμός) ξεκινά στη Γαλλία με τον Gros (Ναπολέον στην Arcole). Οι δύο έχουν κοινά. Φαίνονται να αναβιώνουν την αντιπαράθεση μεταξύ Πουσινιστών-Ρουμπενιστών. Ο Roussin θεωρούσε ότι το σχέδιο που είλκυε το νου ήταν ανώτερο του χρώματος που είλκυε τις αισθήσεις. Ο Rubens θεωρούσε ότι το χρώμα ήταν πιο συμβατό και αληθινό προς την Φύση και ότι το σχέδιο που βασιζόταν στον λόγο είλκυε του λίγους ειδικούς ενώ το χρώμα ήταν για όλους. Ο Ingres θεωρούσε ότι το σχέδιο ήταν ανώτερο από την ζωγραφική, αν και η εικ. 885 αποκαλύπτει μια εξαιρετική αίσθηση χρώματος. Όχι απλός χρωματισμός σχεδίου. Απαλά μέλη της Ανατολίζουσας Αφροδίτης έχουν πλούσιους τόνους και υφές. Θέμα αγαπητό στους Ρομαντικούς (Χίλιες και μια νύχτες - κοπέλα του χαρεμιού). Ταιριαστό στο Βασιλικό Περίπτερο του Brighton (Εικ.927J). Ενώ έλεγε ότι αγαπούσε τον Ραφαήλ αυτό το έργο δεν δείχνει κάποιο κλασικό ιδεώδες του ωραίου. (επικηκυσμένες αναλογίες, έντονα θελκτική languid χάρη, μίξη ψυχρότητας και θυληκότητας voluptuousness) θυμίζουν Parmigianino (εικ. 678). Φιλοδοξούσε να κάνει ιστορική ζωγραφική αλλά είχε δυσκολίες με αυτή και ασχολήθηκε κυρίως με πορträίτα από τους τελευταίους πριν την έλευση της φωτογραφίας. 886 με πρώτη ματιά σαν «σούπερ φωτογραφία» - σύγκριση με το σχέδιο μολυβιού 887 - εμπεριέχει ερμηνεία. Το σχέδιο γρήγορο, σίγουρο, ακριβές - αποστασιοποιημένη παρατήρηση --ζωγραφικό έργο έντονη δύναμη προσωπικότητας, λίγο μετατοπισμένο προς τα αριστερά, πιο ανοιχτό γιλέκο-μεγαλύτερο βάρος, θέση ισχυρών χεριών ρυθμίζεται για να ποδώσει μια λεόντεια δύναμη. Κλασικισμός του David για απόδοση διαφοροποιήσεων φωτός και έμφασης στο πρόσωπο αλλοιώνοντας ελαφρώς την έκφραση που εκδηλώνει μια τρομακτική ένταση. Ενοποιεί ψυχολογικό βάθος και φυσική ακρίβεια. Όσοι τον ακολούθησαν εστίαστηκαν στο δεύτερο ανταγωνιζόμενοι την κάμερα. Οι Νεο Μπαρόκ έδωσαν έμφαση στην ψυχολογική πλευρά δείχνοντας περισσότερο μια κάπως ιδιωτική σχέση του καλλιτέχνη με τον απεικονιζόμενο.

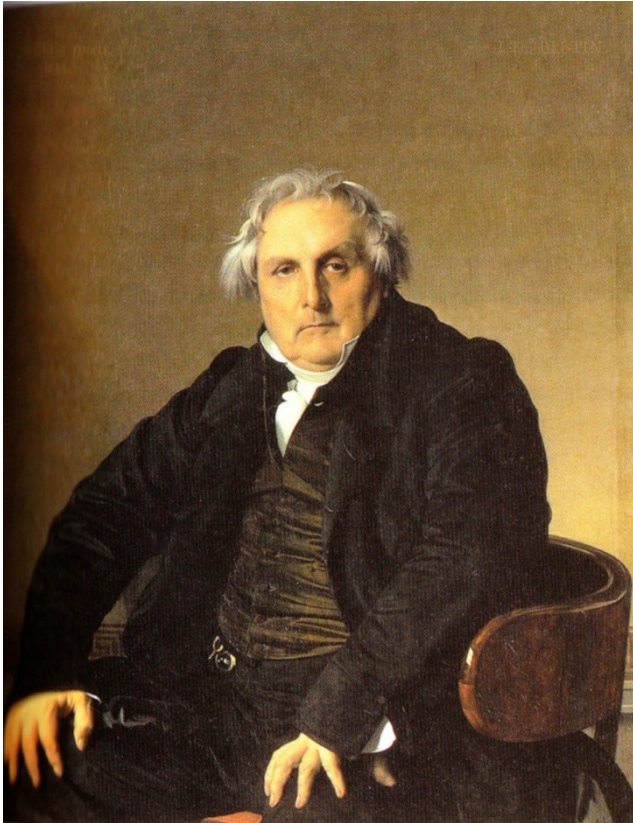
Οδαλίσκη

886J. Jean Auguste Dominique Ingres. Οδαλίσκη, 1814. Ελαιογραφία 88X162 εκ.
Μουσείο Λούβρου, Παρίσι.

Louis Bertin

886J. Jean Auguste Dominique Ingres. Louis Bertin, 1832. Ελαιογραφία 117X95 εκ. Μουσείο Λούβρου, Παρίσι.

887J. Jean Auguste Dominique Ingres. Louis Bertin, 1832. Σχέδιο με μολύβι. Μουσείο Λούβρου, Παρίσι.

Eugène Delacroix (1798-1863)

Η πρώτη έκθεση στο Παρίσι του Άγγλου Ρομαντικού John Constable επηρεάζει πολλούς Γάλλους καλλιτέχνες.

888 - «Η Σφαγή της Χίου» καθιερώνει τον Delacroix ως Νεο-Μπαρόκ Ρομαντικό ζωγράφο. Θαυμαστής των Gros και Gericault έκανε προηγούμενες εκθέσεις αλλά η φήμη του εξαπλώνεται από το έργο αυτό. Θεωρείται αντίθετος με τον Ingres και η αντίθεση αυτή κυριαρχεί στην καλλιτεχνική σκηνή του Παρισιού (πηγή 85, σ. 905). Εμπνέεται από σύγχρονο γεγονός, την Ελληνική επανάσταση εναντίον των Τούρκων που ανακινεί συμπάθεια στην Δυτική Ευρώπη. (ολοκληρωμένος τίτλος: Σκηνές από την Σφαγή της Χίου: Ελληνικές Οικογένειες Περιμένοντας τον Θάνατο ή την Σκλαβιά). Στοχεύει σε «ποιητική αλήθεια» αντί απεικόνιση συγκεκριμένου γεγονότος. Στηρίζεται στην παράδοση (σύγκριση με Poussin Ο Βιασμός των Γυναικών της Sabine 809).

Βία, εγκόσμιοι μάρτυρες (West- Θάνατος του Στρατηγού Wolfe-860), θύματα χωρίς όνομα (Gericault - Η Σχεδία της Μέδουσας- 883), μίξη αισθησιασμού και βίας. Η ανθρώπινη εμπειρία δεν μοιάζει αυθεντική. Αντίδραση πιο κοντά σε αυτή του «Πλοίου Σκλάβων» του Turner - 905.

Ίσως λόγω της ασυνέχειας του πρώτου πλάνου ή τα δραματικά κοντράστ φωτός-σκιάς και η φωτεινότητα του μακρινού τοπίου. Λέγεται ότι ζωγράφησε βιστικά ξανά μέρος του υποβάθρου αφού είδε το Hawain του Constable- 903. Αρχικά ήταν όπως το υπόβαθρό του «Έφιππου Αξιωματικού» του Gericault -882 και ο Τούρκος ιππίας έχει ομοιότητες.

Ενθουσιώδης επίσης και με την Μέση Ανατολή. Επίσκεψη σε Β. Αφρική όπου βρίσκει ζωντανά αντίστοιχα των Ρομαντικών ιστοριών βίας, ιπποσύνης και του γραφικού. Σκίτσα του του χρησιμεύουν σαν ρεπερτόριο (εσωτερικά χαρμιών, σκηνές του δρόμου, κυνήγια λιονταριών).

889 - Σύγκριση οδαλίσκης με εκείνη του Ingres - Οπαδός του Rubens - Συνήχηση χρωμάτων, πανηγυρίζει το εξωτικό της Μέσης Ανατολής - ξένο, αποπλανητικό, βίαιο - εκστατική αναπαυτική στάση, παθητική εγκατάλειψη, ζωώδης ζωτικότητα - ακριβώς αντίθετο στο ιδεώδες του Ingres.

890 - «Η Ταφή του Χριστού» - αλλαγή στην τέχνη του. Νέο μεγαλείο, αέρας κλασικής συγκράτησης, ίσως λόγω ενός κύκλου διακοσμητικού που έκανε στο Παλάτι των Βουρβωνών κάποια χρόνια που τον επανασυνέδεσε με την δυτική παράδοση - προτίμηση για βιβλικά και λογοτεχνικά θέματα. Θεωρείται τώρα μαζί με τον Ingres ως θεματοφύλακες του κύριου ρεύματος της ευρωπαϊκής παράδοσης. Ίσως το έργο αυτό υποδεικνύει την επίγνωση αυτού του νέου κύρους του που ο Baudelaire του αποδίδει το 1846.

Συνδυασμός Poussin, Titian, Rubens.

Η Σφαγή της Χίου

888J. Eugene Delacroix, Η Σφαγή της Χίου, 1822-24.

Ελαιογραφία 4,2Χ3,5 μ.

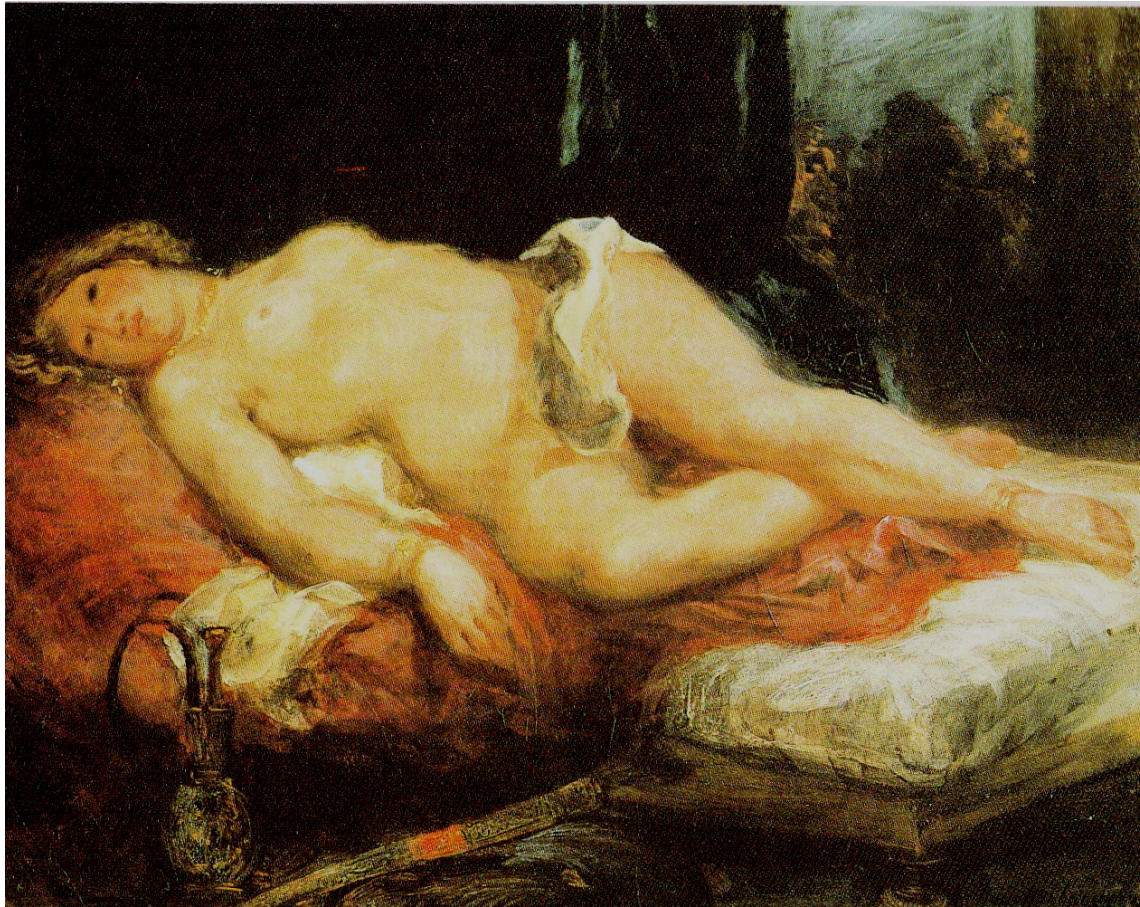
Μουσείο Λούβρου, Παρίσι

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Οδαλίσκη

889J. Eugene Delacroix, Οδαλίσκη, 1845-50.
Ελαιογραφία 163X132 εκ. Μουσείο Fitzwilliam, Cambridge, Αγγλία.

Η Ταφή του Χριστού

890J. Eugene Delacroix, Η Ταφή του Χριστού, 1848.

Ελαιογραφία 163X132 εκ.

Μουσείο καλών Τεχνών, Βοστώνη

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Honoré Daumier (1808-1879)

Ρομαντικό κίνημα καταδικάζεται από την σταδιακή αποστασιοποίηση από την σύγχρονη ζωή. Η ιστορία, η Βίβλος, η εγγύς ανατολή αποτελούν τις περιοχές της φαντασίας που ζητά καταφύγιο από τις αναταράξεις που προξενεί η βιομηχανική επανάσταση. Ο ρομαντικός Daumier δεν απομακρύνεται από την πραγματικότητα, αλλά παρέμεινε άγνωστος στην εποχή του. Στράφηκε στην ζωγραφική το 1840 αλλά χωρίς ακροατήριο. Τον ενθάρρυναν φίλοι κι ένα χρόνομπριν τον θάνατό του έκανε την πρώτη του ατομική έκθεση. Καυστικός πολιτικός σκιτσογράφος - σατιρικά σχέδια σε εβδομαδιαία Παρισινά περιοδικά - 891 - σχεδόν όλα λιθογραφίες.

Η λιθογραφία επινοήθηκε από τον Alois Senefelder - η πιο σημαντική από τις πλανογραφικές διαδικασίες - η εκτύπωση γίνεται σε μια επίπεδη επιφάνεια. Χρησιμοποιώντας ελαιώδη κραγιόνια ή μελάνι , που λέγεται tusche, ο καλλιτέχνης σχεδιάζει ή βάφει με πινέλο πάνω σε μια ειδική λιθογραφική πέτρα ή μπορεί να μεταφερθεί εκεί από χαρτί (Μέταλλα όπως ο κασσίτερος ή το αλουμίνιο έχουν επίσης χρησιμοποιηθεί ως επίπεδες βάσεις). Αφού το σχέδιο σταθεροποιηθεί με διάλυμα οξέως, η επιφάνεια υγραίνεται με νερό, περνιέται με ρόλο βουτηγμένο σε ελαιώδες μελάνι που κολλάει στο ελαιώδες σχέδιο αλλά απωθείται από το νερό. Η εκτύπωση γίνεται με χαρτί που πιέζεται ελαφρά στην πέτρα. ΠΟλλές λιθογραφίες δημιουργούνται έτσι φτηνά κι έτσι συσχετίστηκε με την εμπορική εκτύπωση και τον δημοφιλή τύπο.

Ο Daumier αποκαλείται μερικές φορές ρεαλιστής αλλά το έργο του εμπίπτει εξολοκλήρου στον Ρομαντισμό. Καθαρά περιγράμματα, συστηματική διαγράμμιση στα πρώτα σκίτσα του (891) δείχνουν την συντηρητική του εκπαίδευση. Γρήγορα ανέπτυξε ένα πιο τολμηρό και προσωπικό στυλ σχεδίασης και τα ζωγραφικά έργα του του 1850-60 διαθέτουν ολόκληρο το φάσμα του Νεο-Μπαρόκ. Τα θέματα ποικίλουν πολύ. Πλευρές καθημερινής αστικής ζωής με τη ματιά του ζωγράφου παρά του σατιριστή 892- «Βαγόني Τρίτης Θέσης»- μορφές αντανακλούν το συμπαγές του Millet - 897- αλλά ελεύθερα μοιάζοντας πρωτόλεια και μη ενοποιημένα ακόμη και με τα στάνταρντ του Delacroix. Η δύναμη προέρχεται από αυτή την ελευθερία. Τον ενδιαφέρει όχι η απτή επιφάνεια της πραγματικότητας αλλά το συγκινησιακό νόημα πίσω της. Στο έργο αυτό συλλαμβάνει μια ιδιαίτερα μοντέρνα κατάσταση «το μοναχικό πλήθος». Το μόνο κοινό του πλήθους είναι ότι ταξιδεύουν μαζί σε ένα βαγόني. Συνωστισμένοι δεν παρατηρούν ο ένας τον άλλον χαμένοι στις σκέψεις τους. Διερευνά αυτή την κατάσταση με ένα βλέμμα στον χαρακτήρα και εύρος ανθρώπινης συμπάθειας αντάξια του Rembrandt, το έργο του οποίου θαύμαζε. Συναισθημα της αξιοπρέπειας του φτωχού υποδεικνύει τον Le Nains που ξαναανακαλύφθηκαν πρόσφατα από τους Γάλλους κριτικούς.

Η γριά στα αριστερά του πίνακα του Louis Le Nains «Οικογένεια Χωρικών» - 806 - μοιάζει σαν ο άμεσος πρόγονος της κεντρικής μορφής του Daumier.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Είναι ασφαλές να αποφυλακίσουμε αυτόν εδώ;

Honore Daumier, Είναι ασφαλές να αποφυλακίσουμε αυτόν εδώ,
1834. Λιθογραφία.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Το Βαγόνι Τρίτης Θέσης

Honore Daumier, Το Βαγόνι Τρίτης Θέσης, 1862. Ελαιογραφία
66X90 εκ. MOMA Νέα Υόρκη

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Ο Δον Κιχώτης Επιτιθέμενος

893J. Honore Daumier, Ο Δον Κιχώτης Επιτιθέμενος. 1866.
Ελαιογραφία συλλογή Payson, Νέα Υόρκη.

Χορός των Νυμφών

895J. Camille Corot, Πρωινό, Χορός των Νυμφών, 1850.
Ελαιογραφία 97X130 εκ. Μουσείο Λούβρου, Παρίσι.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ένα λιβάδι οριοθετημένο από δέντρα

8896J. Theodore Rousseau, Ένα Λιβάδι οριοθετημένο από Δέντρα 1840-45.
Ελαιογραφία, 42X62 MOMA, Νέα Υόρκη.

Jean-Francois Millet (1814-1875)

Έγινε μέλος της σχολής της Barbizon το 1848 (ομάδα νεαρών ζωγράφων γύρω από τον Rousseau στο χωριό Barbizon στην άκρη του δάσους του Fontainebleau κοντά στο Παρίσι ζωγράφιζε τοπία και σκηνές της αγροτικής ζωής.), έτος επανάστασης στην Γαλλία και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

897 - Ο σπορέας δεν ήταν ριζοσπαστικός αλλά θεωρήθηκε από τους φιλελεύθερους κριτικούς ότι αποτελούσε το ακριβές αντίθετο των Νεοκλασικών ιστορικών έργων που προτιμώντας από τους καθεστωτικούς. Η αρχετυπική εικόνα έχει μια αυτοσυνείδητη κλασική αίσθηση που αντανακλά τον θαυμασμό του για τον Poussin. Θαμπός στην αχλύ της ατμόσφαιρας αυτός «ο ήρωας της γης» είναι ένα διαχρονικό σύμβολο της ακατάπαυστης εργασίας που ο καλλιτέχνης θεωρεί την μοίρα του χωρικού.

Ειρωνικά μνημειοποιεί τον αγροτικό τρόπο ζωής που βρισκόταν υπό εξαφάνιση λόγω της βιομηχανικής επανάστασης. Για τον λόγο αυτό ακριβώς θεωρήθηκε ως η πεμπουσία του θύματος της Εποχής της Μηχανής.

Σπορέας

897J. Jean Francois Millet, Σπορέας, 1850.
Ελαιογραφία 102X83 εκ. Μουσείο Καλών
Τεχνών Βοστώνη

Οργώνοντας στο Nivernais

898J. Rosa Bonheur, Οργώνοντας στο Nivernais, 1849.
Ελαιογραφία, 1,8Χ2,6 μ. Μουσείο του Orsay, Παρίσι.

Ο Εφιάλτης

899J. John Henry Fuseli, Ο Εφιάλτης, 1790.

Ελαιογραφία, 76Χ64 εκ.

Μουσείο Goethe, Φρανκφούρτη.

Ο Παλαιός των Ημερών

321G. 900J. William Blake,
The Ancient of Days
(Ο Παλαιός των Ημερών),
Εμπροσθόφυλλο στο
“Εύρωπη, μια Προφητεία”
1794.

Ανάγλυφο etching σε μέταλλο, χρωματισμένο με το χέρι
Βιβλιοθήκη του Κονγκρέσου,
Washington D.C.

Ο Προσηλυτισμός του Αγίου Παύλου (λεπτομέρεια)

901J. Taddeo Zuccaro,
Ο Προσηλυτισμός του Αγίου Παύλου
(λεπτομέρεια), 1555. Ελαιογραφία, Αρχοντικό
Doria-Pamphili, Ρώμη.

Hampstead Heath

902J. John Constable, Το Hampstead Heath, 1821. Σκίτσο με λάδι σε χαρτί στερεωμένο σε καμβά, 25X31 εκ. Πινακοθήκη Τέχνης της πόλης του Μάντσεστερ.

Haywain

903J. John Constable, To Haywain, 1821. Ελαιογραφία, 130X185 εκ. Εθνική Πινακοθήκη, Λονδίνο.

Ο Καθεδρικός του Salisbury από τα Λιβάρια

904J. John Constable, Ο Καθεδρικός του Salisbury από τα Λιβάρια, 1829-34. Ελαιογραφία, 152X190 εκ. Ιδιωτική συλλογή δανεισμένη στην Εθνική Πινακοθήκη, Λονδίνο.

Το Πλοίο των Σκλάβων

905J. Joseph Mallord William Turner, Το Πλοίο των Σκλάβων, 1840.
Ελαιογραφία, 91X122 εκ. Μουσείο Καλών Τεχνών, Βοστώνη

Βροχή, Ατμός και Ταχύτητα - Ο Μεγάλος Σιδηρόδρομος της Δύσης

906J. Joseph Mallord William Turner, Βροχή, Ατμός και Ταχύτητα - Ο Μεγάλος Σιδηρόδρομος της Δύσης, 1844. Ελαιογραφία, 91X122 εκ. Εθνική Πινακοθήκη, Λονδίνο

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

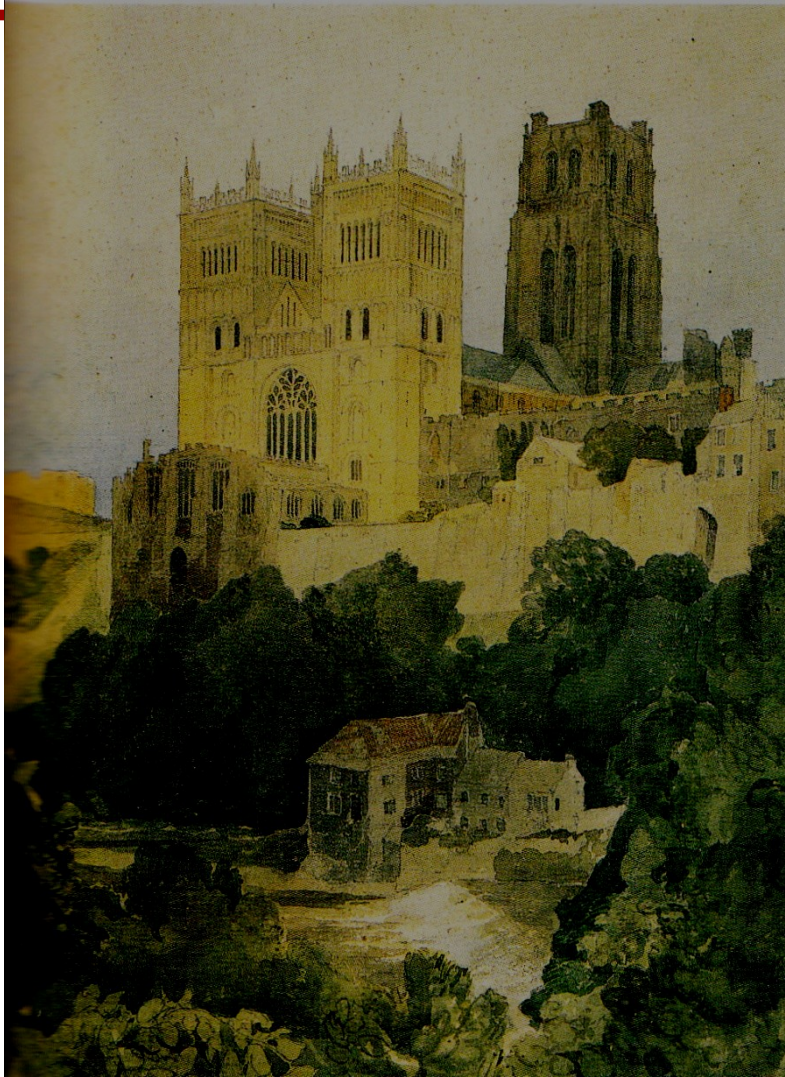
Ατμόπλοιο σε Χιονοθύελλα

323G. Joseph Mallord
William Turner,
Ατμόπλοιο σε
Χιονοθύελλα, 1842.
Ελαιογραφία 92X122 εκ.
Πινακοθήκη Tate,
Λονδίνο.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Ο Καθεδρικός του Durham

907J. John Cotman,
Ο Καθεδρικός του
Durham, 1805.
Υδατογραφία σε χαρτί,
44X33 εκ. Βρετανικό
Μουσείο, Λονδίνο.

Αββαείο σε Δάσος με Οξυές

908J. Caspar David Friedrich,
Αββαείο σε Δάσος με Οξυές 1809-10.
Ελαιογραφία, 112X174
εκ. Schloss Charlottenburg,
Βερολίνο.

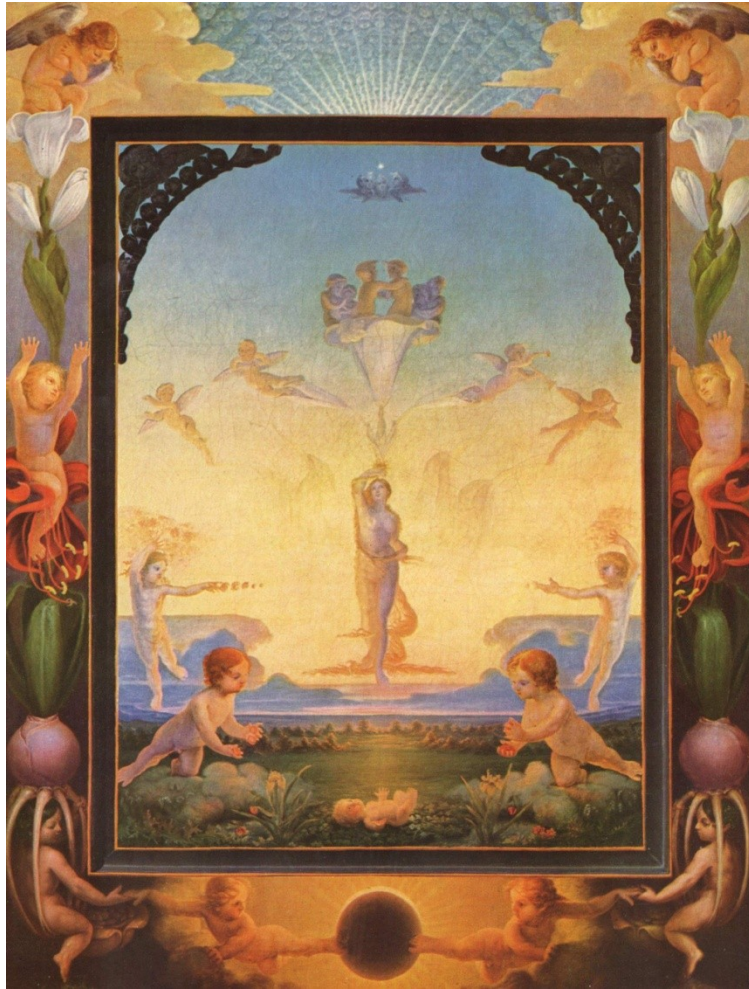
Η Πολική Θάλασσα

909J. Caspar David Friedrich,
Η Πολική Θάλασσα,
1824. Ελαιογραφία,
98X128 εκ., Αίθουσα
Τέχνης, Αμβούργο.

Πρωινό

910J. Philip Otto Runge,
Πρωινό, 1808.
Ελαιογραφία, 109X85
εκ. Αίθουσα Τέχνης,
Αμβούργο.

Ιταλία και Γερμανία

911. Friedrich Overbeck, Ιταλία και Γερμανία, 1811-28. Ελαιογραφία, 96X106 Νέα Πινακοθήκη, Μόναχο.

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού

Τμήμα Θεάτρου

Χορεύοντας στο Δάπεδο του Αχυρώνα

912J. William Sidney Mount,
Χορεύοντας στο
Δάπεδο του Αχυρώνα,
1831. Ελαιογραφία,
64X76 εκ. Συλλογή
Μουσείων Stony Brook.

Adirondacks του Όρους Schroon

913J. Thomas Cole,
Adirondacks του Όρους
Schroon, 1838.
Ελαιογραφία, 100X160
εκ. Μουσείο Τέχνης
Cleveland

Έμποροι Γούνας Κατεβαίνοντας τον Μιζούρι

914J. George Caleb Bingham
Έμποροι Γούνας Κατεβαίνοντας τον Μιζούρι, 1845.
Ελαιογραφία, MOMA, Νέα Υόρκη.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Όλες οι εικόνες της παρουσίασης ανήκουν στο Κοινό Κτήμα (Public Domain).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιάκωβος Ποταμιάνος.
«Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού. Νεοκλασικισμός,
Ρομαντισμός: Ζωγραφική». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από
τη δικτυακή διεύθυνση: <https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS327/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

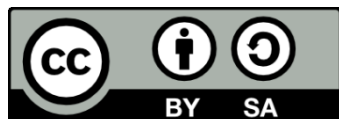
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Άννα Μπίσμπα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

